

ניצה

נצה קונפינו

22.8.1952 נולדה

14.3.1969 נפטרה

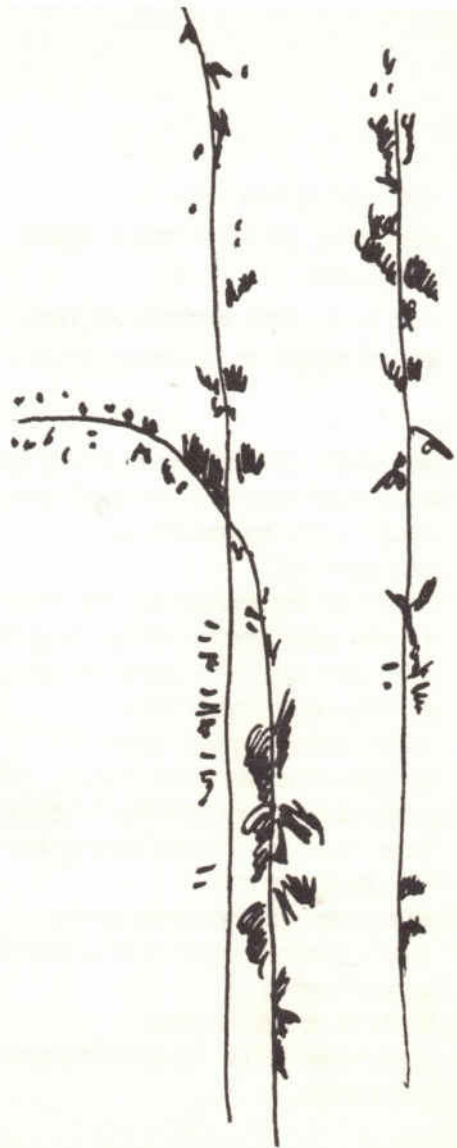
שיר זכרון לניצה ז"ל

רציתי לומר שיר —
על מאור עינים שקופח
וזוהר ילדות עמוס כאב.
על ראשית בגרות רוויח מרורים
ורגשות יפים ועצורים
אך נעתקו המילים.

רציתי לומר שיר —
על כוח עמידה ענק אומץ
ועל מצוי מירבי של
מעט הסוב האפשרי
על בת מוכת גורל שידעה מכאוב
אך ידעה גם חיוך, חיים לאהוב.

רציתי להביע...
אך קטנו המילים
לנוכח גודש הסבל,
גמד הבטוי
לנוכח אומץ הלב;
רק זאת נותר — הלב הזוכר
חיוך מפויס של ניצה
— שאיננה —

אנדה

שנים רבות וארוכות חלפו.
 כפרח השדה נולדת ורק שמחות הבטחת.
 בריאה ועליזה.
 מקול שירתך ידענו שמתקרבת את לחדר.
 אך גורל מר הפך את כל התקוות על פיהן.

בת 3 בלבד וכבר הכרת מקרוב רפואים ובתי-חולים,
 ובטרם טעמת טעם ילדות ורק צעדת צעדך הראשון לקראת עולם הידע,
 התאכזר גורלך וגזראת הדין —
 ניטל מאור עיניך.

רציפות של סבל ואכזבות היו מנת חלקך עד יומך האחרון.
 אך מאור נפשך הטהורה האיר גם בימים הקודרים ביותר.
 נחנת בנפש טובה, והיא שעמדה לך בכל מצוקתך.
 אך לזולת הנצרך ידעת לעזור.

התשכח שהותך הממושכת בהדסה ג' ?
 שם מצאת כוחות נפשיים לנדוד ממיטה למיטה של חולים בוגרים ולעודדם.
 ב חיוך טוב ובבדיחות הדעת ואת רק בת 8 !
 המעט דמעות זלגו מעיניהם בראותם אותך בצרתך ומנחמת ?
 ילדה רכה נדדת רחוק.

לחפש דרכים ושבילים חדשים נצרכת.
 לכאורה בשמחה הלכת, אך ידענו — לכור מחצבתך את כמהה.
 לביתך, לחברותיך.

מעולם לא השלמת עם גורך.
 בשביב המאור שנתר לך את העולם הגדול רצית לראות.
 ותזרת הביתה.

החברה הלכה לקראתך. עזרה רבה, מבוגרים וצעירים, ידידות טובה מחברייך וחברותיך.
הרבה רצון טוב הקיף אותך. הכל עזרו כמיטב יכולתם ומעלה מזה.
ואף לפעולות התנועה בלילה הובילוך.
הודהית בכל אשר החברה עשתה.

„אנחנו” — אמרת תמיד. אף פעם לא הוצאת עצמך מהכלל ואפילו אם רק שמעת על דברים.
לנו, ניצה, ידעת להעניק מאהבתך ומטוב ליבך מעל ומעבר לדאגותינו לך.
כל רגע של סיפוק — הפך לשעה של אושר.
כל שעה של שקט — הפכה ליום של שמחה.
רק לפני שנה הסירו רופאיך כל דאגה מליבנו,
עברנו את המצור — כך סברו.
ואנו לקראת דאגה לעתידך פנינו.
והנה הכל התהפך.

ימים ושבעות קשים מנשוא הכבידו את עולם. סבל כל יתואר.
מחלה אכזרית קיננה בך כל השנים. לא יכלו לה טובי הרופאים.
בשבילנו, ניצה, תשארי הילדה החמודה, הנערה הנבונה, הבת האהובה והאהובת.
תמיד נזכרך.

אומרים — חלפה שנה!

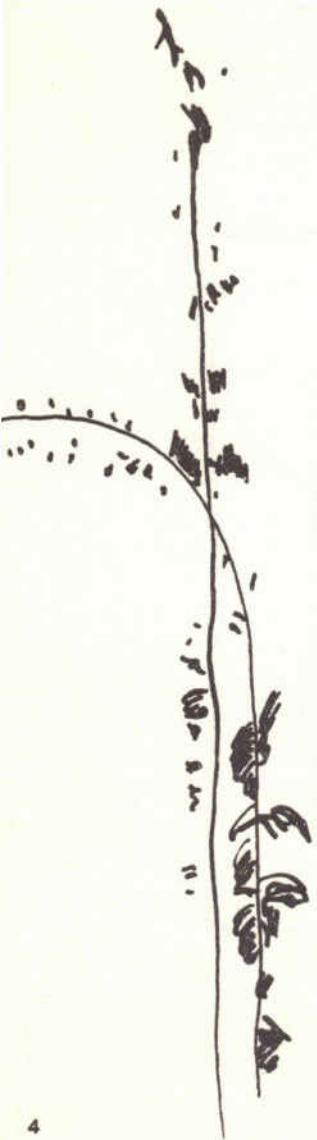
בשבילנו, ניצה, חלפו ימים — כמספר הימים בשנה וכל יום בפני עצמו.
בבוקרו של יום, עם השכמה, המחשבה הראשונה העולה בראשנו — ניצה. ובערוב היום, בעלותנו
על משכבנו — חולפת את לנגד עינינו בכל הבהירות. העבר המשותף ניצה, מאחד אותנו שוב —
עד לעיפות המעבירה אותנו לעולם החלומות.

בחלומותינו את היה מחדש. לפעמים כה בהירים החלומות. כה מצליחים להחזיר אותנו אל
מציאות העבר (האמנם עבר!?) עד שהתחושה היא של הווה — המשך של אותה מציאות שכה
עמוק חדרה ללבנו, לראשנו ולכל הויתנו.

גם ביום — בחולפנו על פני בתים בהם חיית, בשבילים בהם עברת, הכל מתקשר אתך.
ובבית — בבית את אתנו, ניצה. לעד!

רבות, רבות מדי הן החוויות המשותפות כדי שאפשר יהיה לשכוח אותן, או לשיכן לעבר.
מתוך המסגרת השחורה את מחיכת אלינו את חיוכך הטוב.

אל המסגרת השחורה, ניצה, משיבים לך אבא ואמא כנעגועים עזים.
מילים לא יבטאו זאת לעולם!

1962. ח. ד. פ

תמו חייד ניצה וטרם מלאו לך 17 אביבים.

לא שבעת ימים, אך רות יסורים,

אלה שראוך בילדותך מתפתחת ומשיגה אחרים, האם יכלו לשער איזה גורל אכזר מצפה לך ?
הוריד חרדים היו כשהופיעו הלקויים בראיה, לבם אמר להם לא להרפות עד שתמצא הסיבה.
ואמנם נתגלה הדבר האיום, בהיותך בת 8.

מה שעבר עליך מאז, רב היה בו כדי לאבד כל רצון לחיות. ובכל זאת גבר כוח החיים שבך.
לאט לאט התחלת להסתגל לתנאיך הקשים מנשוא.

לא לראות את אשר אחרים רואים ולהרגיש יום ויום וצעד צעד את המגביל, איזה כוח נחוץ לך !
דומה, שמעט מאוד העינים שנותר לך, הוסיף עוד נופך של אכזריות.

מוזעזע היה מאבקיך הנואש בין הצורך לרכוש את קריאת וכתיבת הברייל ובין הרצון להיות כמו
כולם. עוד בגן הילדים למדת קרוא וכתוב וזה היה שמור עמך כנכס, כמה נהנית שהצלחת בקריאת
כותרות העתון.

התענינת בכל המתרחש.

בתחילת השנה נדמה היה שהתחלת להשלים יותר עם גורלך, הבנת היטב את מצבך
בכל כוחך רצית ללמוד את המעט יחד עם הכיתה כדי להיות אחת מהקבוצה.
היו ימים שהרגשת ברע. סבלת בשקט, בלי להתאונן. ברגע שהוטב לך שוב לא ראו על פניך
זולת חיוך מתנצל באמרך: כבר בסדר...

גם בשבועות האחרונים אי אפשר היה לשער, ע"י מראך את מצבך האמיתי, אפילו הרופאים
טעו בשל כך.

ורק מי שראה אותך בכל השעות הקשות האלה, ידע את גודל סבלך.

כמה נצבט הלב לשמע שאלתך: „במה חטאתי על כי נענשתי כה קשות?”

ועוד אמרת להורידך שטפלו בך במסירות ללא גבול — „לשם מה לי היים כאלה?”

קטונו מלעזור לך ניצה. נעשה הכל כדי להציל את חיידך במאבק חסר תקווה.

אהבנו אותך ניצה, את לבך הטוב, את ההומור שלך ואת אומץ לבך.

נזכור אותך ניצה.

אלה

ניצה בעלת העינים הגדולות, השערות המתולתלות, עם הפנים המחיכים.
העור החלק והרך והלחיים האדומות.

ניצה החמה, בעלת הקול המצלצל. כך אני משתדלת לזכור אותך. אני
יכולה כך לזכור אותך, כי כשנמסרת לידי, היית כזו...

ורק אז התחלנו להרגיש שמהו מציק לך; אך לא הצלחנו לחוש מה מציק.
הפשנו בנפש, כי מי יכול היה לתאר שבגוף זה, השופע בריאות, מלא החיים,
מקנן משהו כה רע ואכזרי.

היה עלי להכינך לכניסה לבית-החולים ולנתוח.
נמלאתי חרדה, כיצד אספר, מה אגיד. אך את, בלבביותך הטבעית, ראית
הכל באור כה חיובי שמצאת גם בנטיעה זו את היפה.
ומאז החלו חיידך לשקוע...

עם כל עזרתם האוהבת והמסורה של לורה ויחזקאל, וכל רצונם לעשות
את הבלתי ניתו, עם כל רצוננו להקל עליך, לא יכולנו למנוע ממך את הסבל
והסוף המר.

רחל ל.

חמש שנים לוותי את ניצה בחייה. היו אלה שנים בהן הסבל, המחלה וההתגברות התחלפו ביניהם. בכל זאת האמנו שהמדע הרפואי יצעד קדימה, יצליח לעצור את המחלה וניצה תבריא ותחזור להיות ילדה כפי שהיתה והבטיחה להיות בגדולה והתפתחותה עד המחלה. ניצה עצמה עזרה לנו להאמין שנצליח להתגבר. כמה מאור פנים והודיה היה לה לכל אדם שטפל בה. כל הצעה חדשה שהיתה צצה כדי לעזור לה, היא קבלה ברוח טובה. כמה היא ידעה לשיר ולשמח בקטנות וכך להעשיר את חייה ואנו שאבנו ממנה בטחון בטפול בה.

רק מדי פעם היתה פורצת במרי נגד הטפולים למיניהם ולנו היה אז קשה להבינה. אך המרי הזה הראה לנו מה עמוק סבלה ומה קשה מלחמת ההתגברות שלה. היו לה הרבה מגבלות בחייה בקבוצה ועל לא מעט מחיי הנעורים נאלצה לוותר, דבר שאינו קל לבת צעירה.

קבלתי את ניצה בחזרה מבית השקום לקבוצת „מעין“. עברו אז ימים וחודשים של מאבק על בריאותה של ניצה ועל החזרתה לחיים הרגילים של ילדים בכיתה ב'. יחד עם ניצה, ההורים והרופאים חפשנו דרכים להבראתה ובכל פעם שאלנו את עצמנו הנצליח? הנוכל להחזיר לה את האמונה והבטחון בחיים? התוכל להשתלב בחיי הקבוצה? הצלחנו בכוחות משותפים וניצה היתה אסירת תודה על כל צעד בכיוון זה.

אך תוצאות הבדיקות לא עודדו אותנו. כולנו ידענו שניצה תפתח ותתקדם בחיים אחרת מיתר הילדים התחלנו איפוא לחפש דרכים מתאימות לה...

כמה מילים להורים:

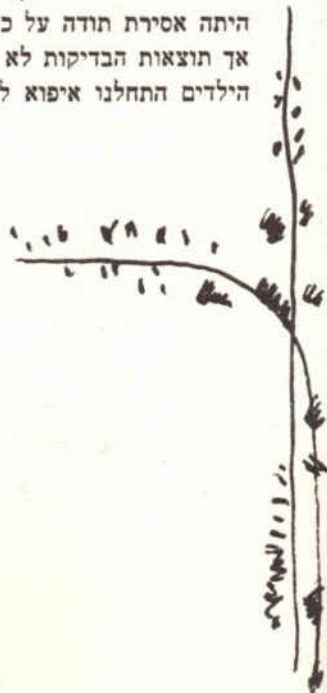
לא קל להיות הורים לילדה חולה הנאבקת על מאור עיניה ועל חייה. ההורים לוו אותה באמונה ובמסירות בלתי רגילה. אולי אין זאת המילה המתאימה, כי הרי איזה הורים אינם מסורים לילדיהם בכל תהפוכות הגורל? אך היה בעמידתם לצידה ובאהבתם אותה משהו יותר מזה, משהו המעורר כבוד והערכה כלפיהם. הם לוו אותה באמונה שאור עיניה יאיר והיא תגיע בדרכים שלה לבגרות ולספוק בחיים. עמידתם האיתנה חזקה אותנו בעבודתנו עם ניצה.

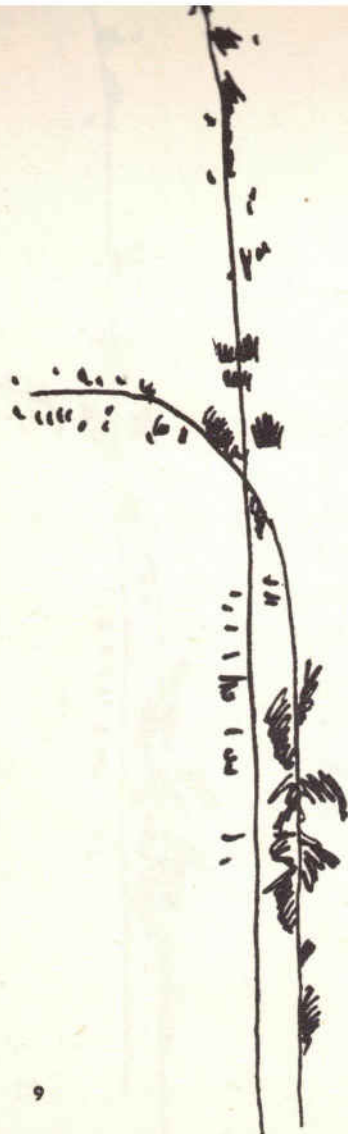
ולקבוצת „מעין“, בתוכה חיתה ניצה:

ניצה היתה להם חברה, אם כי חברה מוגבלת בהרבה שטחים. הם עשו הכל כדי להבין אותה ולשתף אותה בחיי הילדות והנעורים שלהם. ללא ספק הרבה משלוותה ואושר חייה בא לניצה מההבנה והעזרה שהגישו לה חבריה. היא היתה להם כאחות שיש לשתף אותה בכל לפי יכולתה. הם, כילדים, חשו היטב מה היא יכולה לעשות ובפשטות רבה שתפו אותה. זה בודאי היה אחד ממקורות האופטימיות והרצון להתגבר על המחלה.

לא יכלו למחלה, לא הרופאים ולא כל אלה שכל כך רצו לעזור ועשו הכל כדי לעמוד לצד ההורים. קשה לנחם הורים על אבדת בת.

נזכור יחד אתם את ניצה הצוחקת, השמחה והמבטיחה לעתיד.

יום אביב זוהר.

קבוצת ילדים עליזה על גבי מכונית-משא פתוחה יוצאת לטיול השנתי המיוחל.

ביניהם ניצה — משתפת עצמה בשמחה הכללית. אינה מוכנה לנסוע בקבינה כדי לא להפסיד את החוויה המשותפת.

לפתע — צהלה כללית. להקת חסידות גדולה עובדת מעל. בקריאות התרגשות משתפים הילדים זה את זה בחווייתם...

ניצה שותקת.

כעבור דקות אחדות היא מרגישה לא טוב ומבקשת לעבור לקבינה... לפתע הבנו.

כמו זרקור האיר המקרה הקטן את העוורון שלנו כלפיה.

בפעם הזאת כולנו חשנו שהיא אינה רואה. חשנו את משמעות הדבר והבנו את תגובתה.

אבל אחר-כך ?

למחרת ?

תמיד ?

היו גם ידענו שכל רצוננו הטוב אין בכוחו להעניק לה אף את מעופה של להקת חסידות אחת...

יהודית

קשה לומר מילים אחרי מות ילדה כה צעירה...

הן חייה והן מותה של ניצה ז"ל מעוררים ראשית הרגשה כה יסודית של אי צדק עד שאין בררה אלא לקבל את הגורל כמות שהוא...

הכרתי את ניצה במשך שלוש שנות חייה האחרונות. עוד לפני שפגשתי לראשונה ידעתי על המחלה האכזרית. התבקשתי לעזור להקל במה שאפשר על השתלבותה בחיים. מראש הרופאים לא נתנו תקווה רבה. אכן קשה לדעת האם ועד כמה הצלחנו לתרום משהו לניצה בעבודתנו המשותפת. דבר אחד ברור: את הכוח הנפשי לעשות מה שעינו, שאפנו דוקא מניצה עצמה. למרות שלא תמיד התבטא הדבר כלפי חוץ. היה לה, לניצה כוח רצון ושאיפה כבירה לחיים בריאים. היא נתלתה בכל זיק של תקווה ונצלה מלא הכוח שהמחלה הותירה בה למאמץ בכוון ההסתגלות.

היא היתה מתמידה בפגישותינו בצורה המעוררת הערצה. למרות קשייה הפיזיים בנסיעה, היתה מטלטלת בדרכים, בחום הקיץ ובגשמי החורף בעקשנות בלתי רגילה. היא שאפה כוח מדמויות מופת כדוגמת הלן קלר. לא פעם חזרה וספרה בהערצה על מורתה מבי"ס לעורים בירושלים. „את יודעת, למרות שהיא עורת לחלוטין היא מנהלת חיים לגמרי רגילים. חשוב לה מאד יופי ביתה. לאחרונה סידה וצבעה דירתה בצבעים יפים ורעננים ולדבריה היא מרגישה מאד בהבדל“.

כאשר אנו בינינו, עסקנו בצורות ובצבעים ע"מ לעזור לה באמצעות שארית הראיה לתפוש ולהנות מעושר הגוונים בעולמנו, נתפסה לכך במלא כוחה. מלבד הדברים שעשינו יחד בפגישותינו, היתה מביאה לי בזמנה חבילות דפים עם תרגילים. כ"כ הפליאה אותי כאשר, על מנת להרחיב קצת תחום הכרתה לגבי חייה הפנימיים, בקשתיה לספר לי מחלומותיה. במשך חדשים היתה מביאה מדי שבוע מחברות עם ספורי חלומות — חלומות מלאי צבע ותנועה, מאוויים ותפילות כתובים בסגנון יפה, לעתים פיוטי. התגלה עולם פנימי עשיר ומגוון שספק האם יכלה לתת לו בטוי אחר בחיי היום יום.

ניצה ז"ל היתה מלאת הכרה לגבי העובדה שמחלתה אינה מכבידה רק על עצמה, כי אם על כלל סביבתה. על אף שמחלתה לא אפשרה לה לקחת חלק מלא בחיי קבוצתה, היה לה רגש השתייכות חזק לקבוצה ולקבוץ וכן הרגשה עמוקה של אסירות תודה על כל גלוי של רצון טוב כלפיה. בהכרות קרובה אפשר היה להבחין בקלות בתוך ההרס שהמחלה גרמה ליכולתה של ניצה ז"ל נתונים יסודיים של אישיות בעלת יכולת, טוב לב וחום אנושי קורן. בין היתר איני יכולה לשכוח באיזו שמחה ידעה הילדה להגיש מתנה ולהשיב תשומת לב אישית.

פעם אחר פעם הייתי אומרת לעצמי בכאב: איזה אדם יפה היתה יכולה להיות ולא לו השגים היתה יכולה להגיע עם רצון הברזל שלה לולא היה עליה להתנצת רגע. רגע בחייה עם כוח הרס ישום כוח אנושי לא יכול היה לעמוד מולו...

טובה פרידמן

עם ניצה

„כאלה באביב ימותו,
אני יודעת זאת.”

כך כתבה רחל המשוררת. את הקשבת למילות השיר ושתקת, חשבת ושתקת. לאחר דומיה רבה פתחת ושאלת אותי: „למה כאלה באביב ימותו?” אני, ניצה, לא ידעתי להשיב, לא יכולתי להשיב ואולי לא רציתי לראות. אך את היית אמיצה ממני, היית גדולה ברגש וראית, ניצה, ראית הרבה מעבר ליכולתך ומעבר לידוע ולא שאלת יותר. את רצית שאמשיך לקרא משיריה של רחל, של זו שידעה לומר את הדברים במילה, בחרוז, בשיר. אהבת את רחל, אחותך במכאוב, אחותך הגדולה, הטובה. חשת את המאחד אתכן — מר הגורל דקות הרגש. את רצית עוד ועוד לשמוע את לחש דבריה, לחדור לעולמה — עולמך. אהבת להתבשם מחכמתה הכואבת.

אחר כך יצאנו מן החדר, כי רצית אל החוץ, אל השמש השופעת חום ותקוות. יצאנו והתחלנו ללכת ללא מטרה. את, ניצה, קטפת מעט פרחי-בר ושאלת לשמותיהם, שאלת לריחם ונהנית מצבעם. כן, רצית לודא שאכן ידועים לך צבעיהם. אני הלכתי לצדך וכולי הערצה לרצונך להיות ככולם בכל, לדעת ולחוש כל פרט למרות המחיר הגבוה שזה דרש ממך. רגלינו הובילונו לפרדס. את הלכת וכולך פתוחה לרחשים ולתחושות. שוחחנו על רחל המשוררת ועל הכנרה והאביב סביבנו הבהיק שבעתיים והלב נצבת ביתר שאת. דברנו על גורל אנוש ועל מצוי הטוב כמצוי מעט. על אפשרויותיו של האדם. את הוספת ללכת לצדי באותו אביב ולא ידענו, ניצה, לא ידענו מה יבא לאחר אביב זה. תכננו תכניות בתחום הלמודים והעבודה. את היית נלהבת ומלאת צפיות. את צחקת להלצותי והוספת משלך, כי אהבת מילה מבדחת. היינו מאושרות והלכנו בטוחות לתוך אותו יום אביב רוגע וטוב.

ובאותו אביב, ניצה, את הלכת ללא שוב.

את הלכת ונותרה שאלתך העולה על לבי שוב ושוב. גם כעת, ניצה איני יודעת להשיב עליה, אולי יותר מאז, ניצה, איני יודעת להשיב עליה, ביחוד בימי אביב.

אנדה

ניצה חביבתי!

לאחרונה פגשתי אותך כשמלאו לך שש עשרה שנים. במקרה נודמנת לביתי ביום הולדתך. שמחתי אז לחג אתך ועם עמך את המאירע ואחלתי לך הרבה שנים טובות ומאשרות... היית חיכנית ומאוששת. נדמה היה לי כי הוטב לך וכי מצב בריאותך שופר בהרבה. גם הפעם השכלת להסוות את אשר התרחש בקרבן. לא עלה על דעתי אף לרגע כי ימך ספורים וכי פגישה זו תהיה האחרונה.

שנים אחדות שהיתי במחיצתך. כשבאת אלינו היית כמעט ילדה. אך המאבק שהיה עליך לנהל עשה אותך מהר מדי לבוגרת. במאמצים על-אנושיים התקדמת צעד אחר צעד בלמודיך. נאבקת על מעמדך וכבודך בחברה, שעלול היה להפגע כתוצאה ממצב בריאותך המיוחד. לא ארכו הימים עד אשר הכירו כל חבריך את הכחות הגנוזים בך, את חן אישיותך ואת רצונך לחיות, במלוא מובנה של המלה.

כלנו אהבנו אותך, ניצה, כקטנים כגדולים. את ידעת לחיך ולצחוק גם כשהיה לך מר. כשיצאנו לטיולים כתתיים היתה תמיד ירך בתוך ידי. את התכונת להדריך אותי, אך חשת כי עלי את יכולה להשען. זוכרת אני פעם כשבאחד הטיולים מעדה רגלך ברדתך מאוטובוס, את נבהלת לרגע ואותי תקפה חרדה. בקשתי לתת לך משהו לשתות ולהרגיעך, אך לא עברו רגעים אחדים ונמצאת את מרגיעה אותי. בחיך מתחטא התנצלת כאילו היה בך האשם.

חן מיוחד היה לך בקבוץ. מקור מחצבתך. מלאת גאווה ואהבה לקבוץ שלך ולמשפחתך הלכת לצדי כשאת מנסה להפגין את כל הטוב והיפה שבסביבתך.

ניצה חביבתי, מה צר לי שכך עלה לך. עד מה הייתי רוצה לראותך ולהחזיר לך כל כך הרבה יחס וחבה שיש לי בלבי בשבילך.

הי זכרך ברוך.

אסתר שרף

מחנכת של ניצה בירושלים

בשעה שלחם העולם את מלחמותיו
 לא חש את האנשים
 את האנשים שלחמו אותה עת מלחמת נצח
 מול חיים שאינם בני אל-מות
 מול אלימות קשה
 מול גורל שעוור הוא.
 ובשעה שהאנשים לוחמים את מלחמתם
 הם יחידים.
 זה האיש שצחק אתמול
 כבר איננו.

כוכב נפל

אז.
 השמים היו מרוחקים.
 הכוכבים הבריקו
 כמו חרוזים מלוטשים
 של זכוכית.
 היא לא ראתה, לא יכלה
 לא השיגה גם קודם.
 נשאתי עיני
 וכוכב שנפל
 הפך רך ורטוב בזווית עיני.

אורנה.

אסנת.

תמיד חיכיתי ליום בו ניצה תראה כמונו. כמו כל הילדים. הייתי בטוחה
שיום זה יבוא ואפילו אם נצטרך לחכות מספר שנים.
עורנו לה. תבענו מנה דברים שמעל יכולתה, והיא עצמה תבעה מעצמה
ולא השלימה.
למרבה האכזבה ניצה נשארה עם אותן המגבלות, אמנם עליזה, אבל שונה.
לא הבנו — למה?
חיכיתי, אולי במוסד. שם כולם משתנים והיא בודאי גם כן תשתנה כמונו,
אך לא!
התחלתי להבין שניצה שונה מאתנו ותשאר שונה מאתנו תמיד. קשה היה
להסתגל לכך ומדי פעם חזרה התקוה: אולי בכל זאת פעם היא תהיה כמונו?
ניצה איננה. אנחנו התבגרנו. הכל כבר ברור: חיים מלאי סבל עם כוח
רצון עז — תמו.
ואנחנו. האם עשינו כל מה שיכולנו? אולי לא עשינו מספיק?

דפנה.

עכשיו, בהוה וגם בעתיד, אני כבר לא אראה את ניצה. אני חיה את ניצה בזכרונות על דברים שהיו. פעמים אני עוצמת את עיני ובתוך החושך שבעינים אני מנסה לראות מחדש.

אני רואה את ניצה ודמות זו חיה, זזה, או עומדת. צוחקת או בוכה... אני מרגישה בדמיוני: לפני שנה, כשישבנו יחד בכיתה, היה לנו מנהג לחמם אחת לשניה את כפות הידים בשעור הראשון כשעוד היה קר. כשרק גמרתי לשפשף את הידים של ניצה, היא מיד לבשה כפפות אדומות. אבל לפתע אני עוצרת את עצמי ושואלת, „ואיך עכשיו“? וזה מדהים, כי שוב אני צריכה לחזור ולהסביר לעצמי שניצה איננה.

בין ניצה וביני היו יחסים קרובים ואני השתדלתי לתת לה הרבה. עוד זכורה לי הפעם הראשונה בה עזרתי לה. זה היה כשהלכנו — כל הקבוצה — (עוד בחברת הילדים) לפורים במוסד, שהיה החג המשגע והעליז ביותר. שתינו, טיילנו לנו בין השמחים בקצב משלנו ובהנאה משלנו. מאז בעצם התחלתי להכיר את ניצה בדרך שלי.

תקופה ארוכה לא ידעתי מה הם הגורמים למצב המיוחד בו ניצה חיתה ולכן שמחתי לחשוב עליו בתקוות. גם ניצה, עם הרצון החזק ואי-ההשלמה שלה עם הגורל, נתנה לי את ההרגשה שיש לקוות לשינויים.

מתוך כוונות טובות הייתי באה אליה לפעמים בדרישות, „שתהיה כמונו, כי זה רק יכול להוסיף“, ועכשיו אני מצטערת. אני מרגישה שגרמתי עוול ואי-אפשר כבר להגיד סליחה. לפני שנה, בשבועות המתמשכים, כשניצה שכבה חולה, ראיתי איך גופה הולך ומתרופף. תמימות כבר לא יכלה לעזור... חשבתי שניצה תחזור, אבל אחרת, ולא ידעתי האם אני ואחרים נהיה מישהוא לגביה.

...ניצה לא חזרה, המחלה היתה הרבה יותר קשה מששערת.

מרים קדם.

במשך כל התקופה שהיתה אתנו, לא תמיד הבנו את ניצה. ידענו שהיתה חולה אבל לא תמיד הרגשנו את מה שידענו, וקרה לעיתים שפגענו בה בחוסר ידיעה.
 „אני זוכרת, פעם נסענו לטיול שנתי, זה היה אולי בכיתה ו'. פתאום ראינו חסידות בשמים. כולנו התרגשנו והתלהבנו למראה המיוחד.
 ניצה בכתה. היא אמרה שיש לה כאב שיניים.
 ואני זוכרת שלא הבנו ורק כשהסבירו לנו שוב הרגשנו שיש לה קשיים. זה כאב לנו אבל עדיין לא ידענו שהמצב קשה הרבה יותר“.

„אני זוכרת בתנועה למשל דברנו, האם מגיע לה סמל. עכשיו זה מוזעזע אותי שדרשנו ממנה דברים הנדרשים מאדם רגיל והיא הרי עשתה תמיד את המכסימום שיכלה“.

אבל יש גם זכרונות אחרים. זכרונות על רגעים של שמחה.
 „בשעורים בהם היתה משתתפת אתנו, נהגה להעביר פתקאות לכל סביבתה. בדרך כלל היא כתבה חוויות נעימות שלה ובדיחות שכבר הכרנו ובכל זאת היה נעים לנו ביחד. הרגשנו שטוב לה ברגעים אלה ושמחנו אתה“.

„היא אהבה לשחק אתנו כמו ילדה והמציאה לנו שמות חיבה רבים. ידענו שהמשחקים קושרים אותה אלינו ולמרות שלפעמים לא רצינו לשחק, שחקנו איתה. ברגעים נעימים אלה הרגשנו שהיא כאילו מתקדמת. רצינו שהיא תקדם, ואף פעם לא הבנו שיש גבול ליכולת ההתקדמות שלה“.

„השנה, כשספרו לנו על מחלתה ועל מה שעבר עליה, פתאום הבנו שבאמת קשה לה להתכופף וכשהיא מרגישה לא טוב, זה לא בשביל למשוך תשומת לב מצדנו ושהיא באמת לא יכולה ללכת מהר, ושיכול להיות לה כאב ראש לחמש דקות ואחר-כך היא מרגישה טוב. היא נלחמה כל חייה במגבלות שהיו לה. היא סבלה יותר משאפשר היה לשער“.

ואז, כשרצינו לעזור, לא ידענו שזה כבר מאוחר מדי.

מחבוריה

1965

מה הרגשתי כשקבלתי שעון

כאשר קבלתי שעון הרגשתי שעם קבלת השעון נופלת עלי אחריות גדולה לא לאחר לשעורים. ואם אאחר לשעורים, לא אמצא תרוץ מתאים לאיחור. והמורה שמלמד אותו שעור יאמר לי: הרי יש לך כבר שעון ואין לך מה לאחר לשעור ועוד אחריות כגון זו הרגשתי.

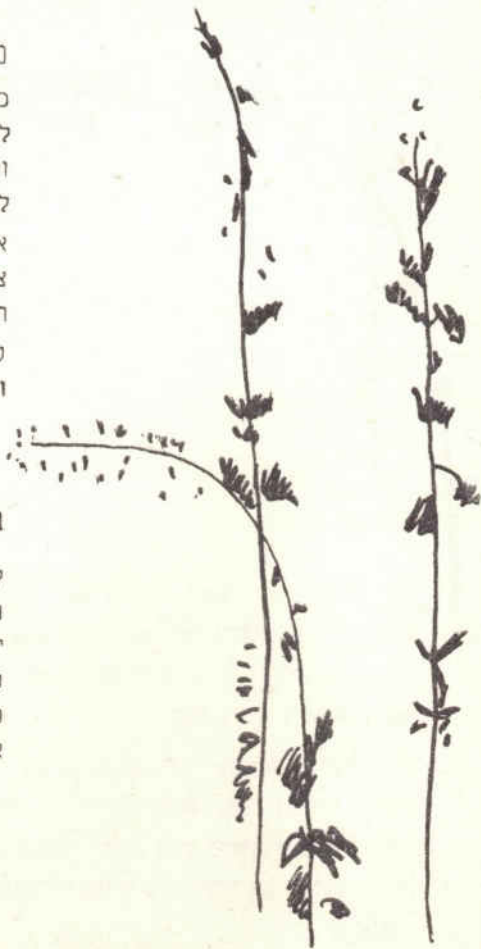
אך גם שמחה התעוררה בי על כי קבלתי שעון שכה ציפיתי לו. לשעון ציפיתי מפני שלא אצטרך לשבת כל יום בחדר במתיחות כי איני יודעת מה השעה.

עוד שמוש בשעון הוא שבשבתות אוכל לדעת מה השעה ושאדע מתי לקום. וגם שאוכל לדעת מתי עלי לגמור את העבודה.

1966

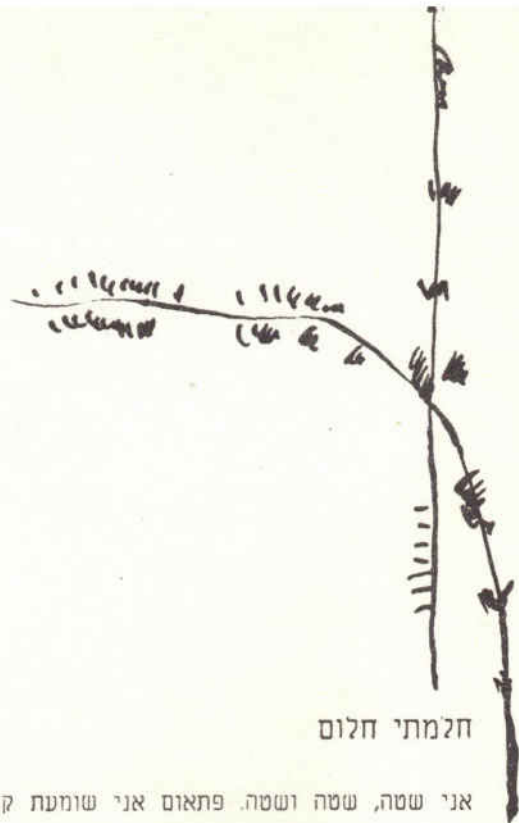
בחיי דרוש לי טייפרקורדר

לו היה לי טייפרקורדר לא הייתי מתקשה כך להכין שעורי בית. הייתי מקליטה לי בטייפרקורדר את חומר הקריאה, ואחר מפעילה את הטייפרקורדר, יושבת לי ומקשיבה לחומר הקריאה. אחר כך סוגרת את הטייפרקורדר ועונה על השאלות, גומרת את שעורי הבית, ויוצאת בהרגשה טובה שגמרתי את כל השעורים. ואם ידברו על זה בכיתה אני אדע על מה מדברים וגם אדע את החומר. ואני ארגיש סיפוק רב...

14.4.66

חלמתי חלום

אני שטה, שטה ושטה. פתאום אני שומעת קול קווא: ניצה קומי ניצה קומי. זה היה קולה של אורית. נאנחתי ואמרתי: אוף, כבר צריך לקום. אף על פי שהיה זה רק חלום היה נעים מאד לשוט לשוט ולשוט בים הרחב הגדול והארוך לאין סוף.

גלים קטנים התנפצו על דפנות הסירה. והגלים הבאים מאחור דחפו את הסירה וכמעט הפכו אותה על צידה. אך מזל גדול היה לי שהסירה לא התהפכה מפני שאילו היא הייתה מתהפכת מי יודע מה היה קורה לי ולאן הייתי נסחפת עם זרם המים החזק. והיה לי מזל שאורית העירה אותי ברגע המתאים.